

Elite na sramotilnem stebru

Res ne vem, ali bi dal prav Nietzscheju, ki pravi, da je zgodovina večno vračanje istega, ali Heglu, ki pravi, da se nam v zgodovini tragično drugič vrne v podobi farse. Najbrž je dilema odvisna tudi od gledišča, ki ga zavzamemo. Gledano od zgoraj – zgodovinsko-objektivistično – je naci-fašizem s prve polovice dvajsetega stoletja zavzel tolikšno tragično širino, da je neumestno etiketirati s fašizmom vsakega groteskno fašističnega političnega nasprotnika. Po drugi strani pa je povsem nezadostno – tudi v imenu vseh prihodnjih bojev proti fašizmu – omejiti se na empirično zgodovinopisje, pri tem pa prezreti vse mehanizme in “logike”, ki vzpostavljajo množico lokalnih fašizmov kot nepogrešljivo determinanto modernih držav, ki se utemeljuje z logiko izključevanja ali hujskanja proti manjšinam. Grozodejstva holokavsta imajo svojo predzgodovino v rojstvu moderne Evrope. Iztrebljanje staroselcev Amerik se je pričelo pred petimi stoletji. Le redko kdo se danes zgame ob dejstvu, da je ta genocid še kako živ in je v zadnjem času v Gvatemali ter sosednji Mehiki vzel na desettisoče življenj. Tam se prepletajo interesi lokalne buržoazije z globalnimi korporacijami in starimi imperialističnimi režimi. Nas so v šoli učili, da smo nacizem enačili z Nemci in fašizem z Italijani. A to enačenje samo je v veliki meri fašistično. Imperialne sile Evrope razdeli na dobre in slabe. To, da so bili Nemci vedno slabi, prekrije krvoločne rope in rasizme, ki so jih zagrešili Angleži, Belgijci, Holandci, Francozi ... Rasizem, kot temeljno določilo fašizma, je za Evropo konstitutiven. Nemci so le izvajali evropsko politiko v Evropi, ki so jo drugi kolonialisti bolj ali manj prikrivali v Afriki in Aziji. Naša vzgoja je temeljila na nacionalističnem razumevanju fašizma. Tako je bilo upravičeno ne govoriti o požganih, izgnanih in pobitih nemških, madžarskih in drugih vaseh. Nacionalizem, ki je razkrojil Jugoslavijo, je bil za njo konstitutiven – “bratstvo in enotnost” sta se gradila na apriornem sovraštvu do fiktivnega zunanjega sovražnika, a se je realiziralo kot notranja resnica. Velikim so se etnično čiščenje, preganjanje in pokoli na jugovzhodu zdeli v luči lastne “mogočne” zgodovine kot nerazumljiva groteska in

farsa. Zaostalost Balkana se kaže tudi v zaostanku etničnih homogenizacij in ne v njih samih. Evropa je na njih utemeljila svojo politično in kulturno kartografijo zadnjih stoletij. Farsa je le v tej neistočasnosti, v neupoštevanju načela modnosti v moderni. Kaj je bolj smešnega, kot šopiriti se v lanskih cunjah! Iz te groteskne tragedije – groteskne v optiki objektivnega “velikega” zgodovinopisja in tragične v trpljenju žrtev – se je izmaknila Slovenija. Zgodba o uspehu. Uspešno gospodarstvo. Razvoj demokratičnih institucij. Skrbne nevladne organizacije. Obetavni športni dosežki. Celo filmi so postali gledljivi, pa čeprav v Koloseju. Iz desetdnevne “vojne” še najbolj vneti desničarji ne morejo skonstruirati epopeje, saj je vojna, ki se jo gredo Slovenci na cestah, desetkrat bolj krvoločna. Zato pa Slovenija, še pred Evropsko unijo, izumi schengenski režim, režim definiranja in izključevanja “tujcev”. Administrativno etnično čiščenje, ki ga opravljajo policijski birokrati za računalniki, strokovne službe v domovih za odstranjevanje tujcev, letalske družbe s posebno čartersko ponudbo. Tu in tam sicer predrejo esesovski atavizmi: Afričana policisti na letalu umorijo, ker mu z lepilnim trakom zalepijo usta, Iranec na hrvaški meji konča s strelom v tilnik ... A sodobno etnično čiščenje je praviloma zgledno čisto. Pogledje na svojo računalniško tipkovnico, na malo gručo šestih tipk. V zgornji vrstici piše: “vstavi” (vključi), “domov” in “stran naprej”. V spodnji: “izbriši”, “konec” in “stran nazaj”. Tisti, ki so 26. februarja 1992 po priznanju Ministrstva za notranje zadeve RS izbrisali 18.305 oseb iz registra stalnega prebivališča so (pasivno in aktivno) konceptualizirali državo zunaj perspektive “vključujočega doma”. Opravili so “končno” rešitev z “izbriso” in s tem obrnili “stran nazaj” v fašistično zgodovinsko konstituento Evrope. A žrtve kiberfašizma so še zmeraj le neštene tragične individualne zgodbe. Slovenski kiberfašizem je šel po obratni poti kot holokavst, ki je množice posameznikov razosebil – jim v vsakdanjih taboriščnih procedurah vzel individualnost – in jih potem anuliral. Slovenski kiberfašizem je ljudi anuliral, da so bili potem prepuščeni radikalni individualizaciji in nepovezanosti, ki je ljudi pehala tudi v smrt. Sloveniji se fašizem ne vrne kot farsa, temveč ga ta odkrije v tehnološko in civilizacijsko višji različici. Zato ni pričakovati, da bo institucionalna Evropa simpatizirala z izbrisanimi in vršila na balkansko Slovenijo pritisk, da se ta civilizira. Kdor je po Evropi videl taborišča za migrante, si ne dela iluzij. To so marsikje tehnično najbolj varovana taborišča v Evropi, praviloma bolj kot zapori z zločinci. Slovenski kiberfašizem je takšni Evropi lahko samo vzor. Ne glede na vse leporečje o človekovih pravicah. Izbris se je v Sloveniji zgodil istočasno, ko so nevladne organizacije izvajale široko zastavljeno kampanijo “Vsi drugačni – vsi enakopravni”. Neoliberalni sistem sestavlja triada korporacijskih mrež, politično-administrativnih institucij in civilne družbe. Boj proti neoliberalizmu predpostavlja kompostiranje celotne triade.

Neoliberalizem je razkrojil možnost politike kot odgovornega soodločanja o skupnem življenju v tehnokratsko-administrativnih procedurah, kjer se vsakršna odgovornost razblini v tehnološki nujnosti. Noben ni kriv in vsak naredi le tisto, kar je moral. Obvezujočega ukaza ni mogoče nikjer najti. Niti za holokavst, niti za izbris. Obligacija izhaja iz samoumevnosti, ki je nadindividualna in neizogibna. Kdor ji sledi, se ne čuti krivega. Niti zločinci pred nuerenberskim tribunalom. In tudi ta sodi bolj premagancem kot zločincem. Šele rekuperacija politike in političnega prostora tj. razkroj neoliberalizma omogoča moralizacijo politike in politizacijo morale. Ta rekuperacija je upor za dostojanstvo odspodnjih. To rekuperacijo danes vršijo gibanja za globalizacijo pravic, tiste mnogoterosti, ki neoliberalno triado kompostirajo v nekaj bližjega življenju. Šele ta odspodnja in horizontalna politika, šele ta politični aktivizem, ki ne meri na zasedbo oblasti, temveč na njeno kompostiranje, je zmožna odpreti moralno razsežnost krivde. Akcija, ki je Slovenijo prelepila s tisočimi lepaki, ki kažejo na celotno politično elito kot na so–krivce za izbris in je prek karikiranih obrazov politikov odprla vprašanje odgovornosti, ni akcija ene politične stranke proti drugi, levice proti desnici ali obratno. Akcija zadene ves strankarski spekter z obeh spektrov sivine. Tudi “leve”, ki koketirajo z nacionalizmom, ker jim prinaša volilne glasove. Ti se potem užaljeno oglašajo, ker so jim s karikaturami kratene človekove pravice, saj pravice razumejo le v pravniški sivini, ki skriva raznobarvnost vsakdanjega terorja. Takšna pravna država, ki npr. pri nepremičninskih goljufijah na koncu obogati banke upnice in obuboža kupce stanovanj, ki so jih legalno ogoljufali. Pravo je funkcionalno le na ozadju politične kulture, ki je inkluzivna in jemlje človekove pravice zares in ne le v ideološkem celofanu, za katerega je odgovoren marketing civilnodružbenega nevladnega sektorja. Na svetovnozgodovinskem ozadju oblikovanja Imperija, ki smo mu priča, se dogaja “remake” helenističnega kozmopolitstva. Kozmopolitstva, ki se prek ideje univerzalnega državljanstva izogne antični pasti depolitizacije morale v krščanstvu. Globalne politične mreže odpirajo tudi vprašanje nemaetafizičnega “naravnega” prava, osvoboditev ideje prava iz kontejnerja nacionalne države. Sramotilni steber, na katerega je bila prilepljena slovenska politična elita, je rezultat lokalizacije takšne pravice.